

Na podlagi četrtega odstavka 39. člena, šestega odstavka 40. člena, sedmega odstavka 41. člena, petega odstavka 50. člena, dvanajstega odstavka 49. člena in četrtega odstavka 84. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17) izdaja ministrica za zdravje

P R A V I L N I K

o posebnih zahtevah varstva pred sevanji in načinu ocene doz

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (namen in vsebina)

Ta pravilnik v skladu z Direktivo Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L št. 13 z dne 17. 1. 2014, str. 1), zadnjič popravljena s Popravkom Direktive Sveta 2013/59/Euratom z dne 5. decembra 2013 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja in o razveljavitvi direktiv 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom in 2003/122/Euratom (UL L 72 z dne 17. 3. 2016, str. 69) določa:

- podrobnejšo vsebino in obseg ocene varstva pred sevanji,
- pogoje in roke za pregled ocene varstva pred sevanji, obvezne vsebine pregledov ocene varstva pred sevanji in druge pogoje v zvezi z obveznostjo pregledovanja ocene varstva pred sevanji,
- obliko in vsebino osebne sevalne izkaznice, način izdaje te in vpisovanja podatkov vanjo ter obveznosti delodajalca glede sporočanja teh podatkov organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji.
- obveznosti in način pošiljanja podatkov iz centralne evidence osebnih doz organu, pristojnemu za jedrsko varnost, izvajalcem sevalne dejavnosti, zunanjim izvajalcem, izpostavljenim delavcem, pooblaščenemu izvajalcu medicine dela in pooblaščenemu izvedencu varstva pred sevanji,
- pogoje za izdajo dovoljenja za preseganje mejne doze v primeru opravljanja izjemnih nalog in obvezne ukrepe, ki jih je treba izvesti zaradi zmanjšanja posledic čezmerne izpostavljenosti delavca,
- način zbiranja podatkov, shranjevanje dokumentacije glede meritev doz, metodologijo za ocenjevanje vnosa radionuklidov in radioaktivne kontaminacije ter metodologijo za ocenjevanje doz, ki so jih prejele referenčne osebe in prebivalstvo kot celota, v zvezi s pripravo poročila o ocenah doz za prebivalstvo.

II. OCENA VARSTVA PRED SEVANJI

2. člen (sevalno tveganje)

- (1) Sevalno tveganje je opredeljeno z višino efektivne doze za posameznike pri določeni sevalni dejavnosti in z verjetnostjo in višino potencialne izpostavljenosti ob izrednem dogodku.
- (2) Izpostavljenosti so:
 - zelo visoke, če so efektivne doze višje od 50 mSv ali ekvivalentne doze na kožo in okončine nad 1Sv oziroma na oči nad 50 mSv letno,
 - visoke, če so efektivne doze višje od 20 mSv ali ekvivalentne doze na kožo in okončine nad 500 mSv oziroma na oči nad 20 mSv letno,
 - povišane, če so efektivne doze nad 6 mSv za naravno sevanje ali efektivne doze sevanja od umetnih virov nad 1 mSv ali ekvivalentne doze na kožo in okončine nad 50 mSv oziroma na oči nad 15 mSv letno,

- nizke, če so efektivne doze do 6 mSv za naravno sevanje ali efektivne doze sevanja od umetnih virov do 1 mSv ali ekvivalentne doze na kožo in okončine do 50 mSv oziroma na oči do 15 mSv letno,
 - zelo nizke, če so efektivne doze do 2 mSv za naravno sevanje ali efektivne doze sevanja od umetnih virov do 0,3 mSv ali ekvivalentne doze na kožo in okončine do 2 mSv oziroma na oči do 0,2 mSv letno,
 - zanemarljive, če so efektivne doze nižje od 0,01 mSv ali ekvivalentne doze na kožo in okončine pod 0,1 mSv oziroma na oči pod 0,01 mSv letno.
- (3) Verjetnost je izražena s pogostostjo nastanka izrednih dogodkov pri posameznem izvajalcu sevalne dejavnosti, pri čemer se upoštevajo podatki o izrednih dogodkih na svetovnem nivoju. Dogodek je:
- verjeten, če lahko pričakujemo, da se bo tak dogodek zgodil vsakih nekaj let, scenarij za tak dogodek pa vključuje običajne okoliščine,
 - malo verjeten, če lahko pričakujemo, da se bo tak dogodek zgodil vsakih nekaj desetletij, scenarij za tak dogodek pa zahteva preplet več okoliščin,
 - zelo malo verjeten, če lahko pričakujemo, da se bo tak dogodek zgodil redkeje kot vsakih nekaj desetletij, scenarij za tak dogodek pa zahteva preplet več nenavadnih okoliščin.
- (4) Tveganje je:
- veliko, če so verjetni izredni dogodki, ki vključujejo zelo visoko ali visoko izpostavljenost,
 - zmerno, če so izpostavljenosti pri rednem delu povišane oziroma so verjetni le izredni dogodki, ki vključujejo povišano ali nizko izpostavljenost, medtem ko so izredni dogodki, ki vključujejo zelo visoko ali visoko izpostavljenosti, malo verjetni,
 - majhno, če so izpostavljenosti pri rednem delu nizke ali zelo nizke oziroma so verjetni le izredni dogodki, ki vključujejo zelo nizke ali zanemarljive izpostavljenosti, medtem, ko so izredni dogodki, ki vključujejo povišane ali nizke izpostavljenosti malo verjetni, izredni dogodki, ki vključujejo zelo visoko ali visoko izpostavljenost pa zelo malo verjetni
 - zanemarljivo, če so izpostavljenosti pri rednem delu zanemarljive oziroma so malo verjetni le izredni dogodki, ki vključujejo zelo nizko ali zanemarljivo izpostavljenost, medtem ko so izredni dogodki, ki vključujejo nizko izpostavljenost zelo malo verjetni.

3. člen **(izdelava ocene varstva pred sevanji)**

- (1) Ocena varstva pred sevanji za sevalno dejavnost mora obsegati najmanj vsebine iz priloge 1 tega pravilnika, ki so relevantne za to dejavnost.
- (2) Če se ocena varstva pred sevanji nanaša na predmete splošne rabe, izvzetje dejavnosti iz nadzora po v zakonu, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost, ali opustitev nadzora nad radioaktivno snovjo ali gre za generično oceno, se ocena izdelava v obsegu, ki smiselno temelji na prilogi 1 tega pravilnika.

4. člen **(pregled ocene varstva pred sevanji)**

- (1) Pregled ocene varstva pred sevanji vključuje ponovno presojo vseh bistvenih elementov varstva pred sevanji iz priloge 1 tega pravilnika ter analizo prejetih doz za obdobje od zadnjega pregleda ocene in določitev morebitnih kazalcev, primerjavo doznih ograd za določena dela ali vire z dejansko prejetimi dozami in presojo drugih ukrepov, pomembnih za ovrednotenje sevalnega tveganja.

- (2) Če je pregled ocene varstva pred sevanji opravljen na zahtevo pristojnega inšpektorja, pregled, poleg vsebin iz prejšnjega odstavka, vključuje tudi presojo ukrepov, izvršenih na podlagi ugotovitev in zahtev inšpektorja.
- (3) Če je pregled ocene varstva pred sevanji opravljen neposredno po izrednem dogodku, pregled poleg vsebin iz prvega odstavka tega člena vključuje tudi analizo vzrokov izrednega dogodka, oceno prejetih doz ob izrednem dogodku in ponovno ovrednotenje sevalnega tveganja.
- (4) Če je pregled ocene varstva pred sevanji opravljen po zaključku sanacijskih del za odpravo posledic izrednega dogodka, pregled poleg vsebin iz prvega odstavka tega člena vključuje tudi presojo uspešnosti sanacijskih del, oceno prejetih doz pri tem in ovrednotenje sevalnega tveganja.

5. člen

(spremenjena ocena varstva pred sevanji)

- (1) Če se na podlagi pregleda ocene varstva pred sevanji iz prejšnjega člena ugotovi, da se je sevalna dejavnost od izdelave pregledane ocene bistveno spremenila ali da izvajanje sevalne dejavnosti in ukrepov varstva pred sevanji bistveno odstopata od opisa v pregledani oceni, je treba pripraviti spremenjeno oceno varstva pred sevanji.
- (2) Izdelavo spremenjene ocene varstva pred sevanji je treba pripraviti tudi, če se na podlagi pregleda iz prejšnjega člena ugotovi, da je treba izboljšati varstvo pred sevanji ter spremeniti ali dopolniti ukrepe varstva pred sevanji.

6. člen

(poročilo o pregledu ocene varstva pred sevanji)

- (1) Če se na podlagi pregleda ocene varstva pred sevanji iz prejšnjega člena tega pravilnika ugotovi, da se izvajanje sevalne dejavnosti od izdelave pregledane ocene ni bistveno spremenilo in se izvaja v skladu s pregledano oceno, je treba pripraviti poročilo o pregledu ocene varstva pred sevanji.
- (2) V poročilo o pregledu ocene je vključen povzetek ugotovitev pregleda ocene varstva pred sevanji iz prejšnjega člena tega pravilnika.
- (3) V poročilu o pregledu ocene so opisane tudi morebitne manjše spremembe pri izvajanju sevalne dejavnosti od izdelave pregledane ocene, morebitna manjša in nebistvena odstopanja pri izvajanju sevalne dejavnosti in ukrepov varstva pred sevanji glede na opis v pregledani oceni ter morebitni manjši dogodki v zvezi z izvajanjem varstva pred sevanji, ki pa ne terjajo spremembe ali dopolnitve ukrepov varstva pred sevanji. V poročilu o pregledu ocene so opisana tudi manjša in nebistvena odstopanja od predpisane vsebine iz priloge 1 tega pravilnika.

III. PODATKI O OSEBNIH DOZAH DELAVCEV

7. člen

(izdaja osebne sevalne izkaznice)

- (1) Osebno sevalno izkaznico izda organ, pristojen za varstvo pred sevanji na podlagi vloge, ki jo poda delavec ali njegov delodajalec. Vloga mora vsebovati podatke o delavcu (osebno ime, EMŠO in kraj rojstva ali rojstni datum, kraj rojstva in spol, poklic in izobrazbo) in podatke o delodajalcu (naziv podjetja, naslov in matična številka).
- (2) Osebna sevalna izkaznica se izda v obliki, ki je določena s prilogo 2 tega pravilnika.

- (3) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji ob izdaji osebne sevalne izkaznice vanjo vpiše identifikacijske podatke delavca ter podatke o dozah sevanja, ki jih je delavec prejel, opravljenih usposabljanjih iz varstva pred sevanji in podatke o oceni zdravstvene delazmožnosti iz Centralne evidence osebnih doz na dan izdaje izkaznice.
- (4) Delavec lahko ima samo eno veljavno osebno sevalno izkaznico. V primeru zamenjave delodajalca, delavec osebno sevalno izkaznico prenese k novemu delodajalcu. V primeru izgube ali uničenja osebne sevalne izkaznice, se izda nova na podlagi pisne vloge iz prvega odstavka tega člena, veljavnost izgubljene oziroma uničene izkaznice pa se prekliče.

8. člen **(vpisovanje in sporočanje podatkov)**

- (1) V osebno sevalno izkaznico sproti vpisujejo:
 - podatke o operativni dozimetriji – izvajalec sevalne dejavnosti v tujini,
 - podatke o uradni dozimetriji – delodajalec, ki je delavca napotil v tujino,
 - podatke o oceni zdravstvene delazmožnosti – izvajalec medicine dela,
 - podatke o opravljenih usposabljanjih iz varstva pred sevanji – izvajalec usposabljanja.
- (2) Delodajalec mora sporočati podatke o dozah, ki jih je delavec prejel v tujini, v Centralno evidenco osebnih doz skladno s določbo zakon, ki ureja sevanja. Najkasneje do 31. januarja vsako leto mora delodajalec poslati organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji kopijo osebne sevalne izkaznice.
- (3) Obveznosti glede vpisovanja in sporočanja podatkov tega člena veljajo tudi za samozaposlene osebe.

9. člen **(dostopanje do podatkov o osebnih dozah v Centralni evidenci osebnih doz)**

- (1) Podatki iz Centralne evidence osebnih doz se osebam iz šestega odstavka 49. člena ZVISJV-1 posredujejo na podlagi pisne vloge. V vlogi mora biti nedvoumno navedeno na koga se zahteva nanaša (osebno ime, EMŠO in kraj rojstva ali rojstni datum, kraj rojstva in spol) in obdobje v katerem je delavec doze prejel.
- (2) Organ, pristojen za varstvo pred sevanji izda potrdilo o prejetih dozah, ki vsebuje podatke o letnih dozah za zahtevano obdobje in kumulativni dozi iz Centralne evidence osebnih doz. Potrdilo se izda za vsako osebo posebej.
- (3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka, organ, pristojen za varstvo pred sevanji enkrat letno pošlje podatke o osebnih dozah pooblaščenim izvajalcem medicine dela. Osebe, za katere organ, pristojen za varstvo pred sevanji, posreduje podatke pooblaščenim izvajalcem medicine dela, se določijo na podlagi poročil o opravljenih zdravstvenih pregledih, kot je določeno v predpisu, ki ureja izvajanje zdravstvenega nadzora izpostavljenih delavcev.

IV. OPRAVLJANJE IZJEMNIH NALOG

10. člen **(izdaja za preseganje mejnih doz)**

- (1) Dovoljenje za preseganje mejnih doz izda organ, pristojen za varstvo pred sevanji, če so izpolnjeni pogoji, določeni v 39. členu ZVISJV-1. Organ, pristojen za varstvo pred sevanji se posvetuje z organom, pristojnim za jedrsko varnost, v primerih, ko gre za dejavnost, za katero je slednji izdal dovoljenje za izvajanje sevalne dejavnosti.
- (2) Preseganje mejnih doz se določi v dovoljenju iz prejšnjega odstavka pri čemer se za vsakega posameznega delavca in za vsako delovno nalogo določijo najvišje vrednosti ekvivalentnih in efektivnih doz.

- (3) Dovoljenje za preseganje mejnih doz ne vključuje izvajanja zaščitnih ukrepov zaradi izrednih dogodkov.

11. člen
(vloga za pridobitev dovoljenja za preseganje mejnih doz)

Izvajalec sevalne dejavnosti organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, predloži vlogo za pridobitev dovoljenja iz prejšnjega člena, ki vsebuje:

1. oznako, datum in veljavnost izdanega dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti;
2. opis izjemnih nalog z navedbo njihovih bistvenih značilnosti, delovnih območij in trajanja;
3. utemeljitev upravičenosti, podatke o individualnih in skupinskih efektivnih dozah določenih delavcev pri izjemnih nalogah, njihove prežete doze v preteklih petih letih in načrtovane doze v naslednjih petih letih. V primerih možne notranje kontaminacije in neenakomernega zunanjskega obsevanja je treba navesti še predvidene ekvivalentne doze;
4. pogoje za uporabo dodatne osebne varovalne opreme, osebnih dozimetров, merilnikov ravni sevanja in radioaktivne kontaminacije površin ali zraka;
5. podatke o delavcih, določenih za opravljanje izjemnih nalog, njihovo kategorijo in največje načrtovano preseganje mejnih doz;
6. mnenje pooblaščenega izvajalca medicine dela o zdravstveni zmožnosti delavcev, določenih za opravljanje izjemnih nalog;
7. mnenje pooblaščenega izvedenca varstva pred sevanji glede opravljanja izjemnih nalog;
8. izjave s podpisi delavcev, da privolijo v opravljanje izjemnih nalog, kjer so mejne doze lahko presežene, ter da so vnaprej seznanjeni s tveganji in varnostnimi ukrepi, ki jih je treba izvajati med posamezno nalogo;
9. druge obvezne ukrepe, ki jih je treba izvesti zaradi zmanjšanja posledic čezmerne izpostavljenosti delavca, kot so zagotovitev dodatnega zdravstvenega varstva in nadzora, dekontaminacija in omejitve pogostosti opravljanja izjemnih nalog v obdobju zaporednih petih let.

12. člen
(dovoljenje za preseganje mejnih doz)

Dovoljenje za preseganje mejnih doz vsebuje:

1. osnovne podatke o imetniku dovoljenja;
2. opis izjemnih nalog z navedbo njihovih bistvenih značilnosti, delovnih območij in trajanja ter utemeljitev upravičenosti;
3. podatke o delavcih, določenih za opravljanje izjemnih nalog in največje načrtovano preseganje njihovih mejnih doz;
4. osnovne podatke o pooblaščenem izvajalcu medicine dela in pooblaščenem izvedencu varstva pred sevanji, ki sta podala mnenje o izvajanju izjemnih nalog;
5. pogoje za uporabo dodatne varovalne in merilne opreme za varstvo pred sevanji;
6. druge obveznosti, ki jih mora izpolnjevati imetnik dovoljenja v skladu z veljavnimi predpisi;
7. čas veljavnosti dovoljenja.

V. POROČILO O OCENAH PREJETIH DOZ ZA PREBIVALSTVO

13. člen
(način zbiranja podatkov)

- (1) Pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji izdelajo in do 31. marca posredujejo organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, poročila o ocenah doz za celotno prebivalstvo Republike Slovenije za preteklo leto. Pri izdelavi poročila upoštevajo podatke monitoringa radioaktivnosti v okolju.
- (2) Poročila o ocenah doz za referenčne osebe iz posameznih skupin prebivalstva, ki jih pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji izdelajo na podlagi podatkov izrednega monitoringa v primeru povečane radioaktivne kontaminacije zraka, pitne vode, vode, tal, živil, krme in posameznih

izdelkov ali materialov, se posredujejo organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, v skladu s programom monitoringa in načinom poročanja, sprejetim na podlagi enajstega odstavka 158. člena ZVISJV-1. Prvo poročilo o ocenah doz se posreduje najpozneje 60 dni po začetku izrednega monitoringa, zadnje poročilo pa najpozneje 90 dni po koncu izrednega monitoringa.

- (3) Poročila o ocenah doz za referenčne osebe iz posameznih skupin prebivalstva na podlagi ocen izpostavljenosti 62. člena ZVISJV-1, izdelajo pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji oziroma pooblaščen izvajalci meritev radona in jih posredujejo organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji, in organu, pristojnemu za jedrsko varnost.
- (4) Upraviteljci sevalnih ali jedrskih objektov zaradi izvajanja svojih sevalnih dejavnosti po izteku koledarskega leta zagotovijo izdelavo poročil o ocenah doz za referenčne osebe iz posameznih značilnih skupin prebivalstva za preteklo leto in jih do 31. marca posredujejo organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji. Poročila izdelajo pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji. Pri tem upoštevajo podatke obratovalnih monitoringov radioaktivnosti, ki se izvajajo na podlagi 158. člena ZVISJV-1.
- (5) Izvajalci sevalnih dejavnosti, ki opravljajo radiološke posege, tako pogosto, kot je to določeno v programu radioloških posegov, oziroma vsaj enkrat v petih letih, zagotovijo izdelavo poročila o ocenah doz za posamezne skupine prebivalstva in jih posredujejo organu, pristojnemu za varstvo pred sevanji. Poročila izdelajo pooblaščen izvedenci varstva pred sevanji ali pooblaščen izvedenci medicinske fizike. Pri tem upoštevajo podatke programov radioloških posegov.
- (6) Če posamezno poročilo ne vsebuje realnih ocen efektivnih doz, značilnih referenčnih skupin prebivalstva, vrst zunanjega sevanja, dejanskih poti prenosa radioaktivnih snovi v človekovo okolje in vnosov v človeka, kemičnih in fizikalnih lastnosti radionuklidov pri vnosu ter ovrednoten nevarnosti ali spremenljivosti ocen doz, lahko organ, pristojen za varstvo pred sevanji ali organ, pristojen za jedrsko varnost, zahteva, da se posamezno poročilo ustrezno popravi ali dopolni.

14. člen **(shranjevanje dokumentacije)**

Organ, pristojen za varstvo pred sevanji, in organ, pristojen za jedrsko varnost, trajno shranjujeta vsa poročila iz prejšnjega člena v svojem arhivu. Če se izdelajo zbirna poročila za več zaporednih let in če je zagotovljeno, da se v zbirnih poročilih ohranijo vse pomembne informacije iz šestega odstavka prejšnjega člena, posameznih letnih poročil ni treba več shranjevati.

15. člen **(ocenjevanje vnosa in kontaminacije)**

Metodologija za ocenjevanje vnosa radionuklidov in radioaktivne kontaminacije zaradi izvajanja sevalne dejavnosti upošteva čimbolj realne podatke o:

- vrsti in aktivnosti radionuklidov, ki se zaradi izvajanja sevalnih dejavnosti izpuščajo v okolje, njihovi kemični in fizikalni obliki, ter o mestih in načinih izpuščanja;
- prenosnih poteh teh radionuklidov do referenčnih skupin prebivalstva, kjer je treba ločiti prevladujoče poti, ki prispevajo večino doze, od manj pomembnih poti, ki prispevajo manj od 1/10 prevladujoče doze;
- radioaktivni kontaminaciji zraka, tal, vode, živil in drugih izdelkov, doznih koeficientih za posamezne radionuklide ter modelih za izračun doz;
- referenčnih skupinah prebivalstva, razdeljenih v tri starostne skupine (dojenčke, mlajše od enega leta; otroke, stare od 7 do 12 let; odrasle, starejše od 17 let), njihovih normalnih in posebnih življenjskih oziroma prehrabnih navadah;
- možnih odstopanj dejanskih doz od ocenjenih in njihovih porazdelitev zaradi nevarnosti ali spremenljivosti izmerjenih ali izračunanih podatkov.

16. člen **(ocenjevanje doz za referenčne skupine prebivalstva)**

1. Metodologija za ocenjevanje doz, ki so jih prejele referenčne skupine prebivalstva, je prilagojena sevalnim tveganjem pri izvajanju sevalnih dejavnosti. Upošteva prispevke zunanje in notranje obsevanosti. Če so ocenjene doze, njihove nezanesljivosti ali spremenljivosti primerljive z avtoriziranimi doznimi ogradami, je treba izvajati podrobne in obsežne programe monitoringa ter uporabljati realne računske modele.
2. Če so zaradi izvajanja sevalne dejavnosti ocenjene doze referenčnih posameznikov iz prebivalstva nižje od 10 μSv na leto ali nižje od 10 % avtoriziranih doznih ograd, se namesto zahtevnih računskih modelov lahko uporabijo enostavni in splošni modeli, ki po izračunu dajo višjo vrednost ocenjene doze in upoštevajo hipotetično referenčno skupino prebivalstva.
3. Poročila o ocenah doz za referenčne skupine prebivalstva zaradi izvajanja sevalnih dejavnosti vsebujejo tudi primerjavo ocen doz z operativnimi doznimi ogradami in program zagotavljanja kakovosti. Pri izračunu efektivne doze zaradi vnosa se uporabijo dozni koeficienti, določeni v predpisu, ki določa mejne doze. Poročilo upošteva tudi prispevke k dozam zaradi nastajanja in kopičenja radioaktivnih razpadnih produktov, če so primerljivi z dozami prevladujočih prenosnih poti.
4. Zaradi izvajanja sevalnih dejavnosti je za referenčne skupine prebivalstva treba določiti tudi skupinske doze. Pri sestavi referenčne skupine se lahko upoštevajo le posamezniki, ki prejmejo dozo nad 1 % avtorizirane dozne ograde. Pri tem je treba upoštevati nezanesljivost ali spremenljivost vrednosti posameznih doz.

17. člen **(ocenjevanje doz za celotno prebivalstvo)**

Metodologija ocenjevanja doz za celotno prebivalstvo je določena tako, da zagotavlja enakovredno in kakovostno primerjavo vrednosti doz za celotno prebivalstvo s tistimi dozami, ki jih prejmejo posamezne referenčne skupine prebivalstva zaradi izvajanja sevalnih dejavnosti. Posamezne doze se celovito in redno vrednotijo, da se lahko izvajajo ukrepi optimizacije varstva pred ionizirajočimi sevanji.

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

18. člen **(prehodna določba)**

Potrdila o oceni varstva pred sevanji, ki so bila kot samostojni upravni akt izdana pred uveljavitvijo tega pravilnika, veljajo do datuma, navedenega na potrdilu.

19. člen **(prenehanje veljavnosti)**

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o pogojih in metodologiji za ocenjevanje doz pri varstvu delavcev in prebivalstva pred ionizirajočimi sevanji (Uradni list RS, št. (Uradni list RS, št. 83/16) in Pravilnik o načinu vodenja evidenc o osebnih dozah zaradi izpostavljenosti ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. 81/16).

20. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana, dne

PRILOGA 1: Vsebina, obseg in oblika ocene varstva pred sevanji

1. SPLOŠNI PODATKI O SEVALNI DEJAVNOSTI IN IZVAJALCU

- 1.a. Pravna oseba in njen zastopnik (naziv, naslov; osebno ime, naziv, funkcija)
- 1.b. Odgovorna oseba za varstvo pred sevanji (osebno ime, izobrazba, izkušnje)
- 1.c. Organizacijska enota, kjer se izvaja sevalna dejavnost (naziv, naslov)
- 1.č. Opis sevalne dejavnosti (bistvene značilnosti in nevarnosti, delovna mesta, vrsta in število virov sevanja, ki jih ocena opiše)

2. PODATKI O VIRIH SEVANJA IN PROSTORI, KJER SE UPORABLJAJO

- 2.a. Opis virov in naprav (vrste, oznake, zmogljivosti) ter pogojev uporabe vključno z vzdrževanjem
- 2.b. Opis načrtovanih novih virov in naprav ter načrtovanih sprememb na obstoječih virih (prevzem virov, naprav in opreme ter testi sprejemljivosti in z njimi povezani pregledi, konstrukcijske značilnosti vira ali naprave, podrobnosti v zvezi z varnostjo in opozorilnimi sistemi)¹
- 2.c. Navedba podatkov o največji hitrosti doz ob virih in o možnosti kontaminacije
- 2.č. Opis prostorov, kjer se viri uporabljajo in shranjujejo, vključno s kapaciteto shrambe virov, ter opis sosednjih območij
- 2.d. Razvrstitev prostorov na nadzorovana in opazovana območja², prezračevanje in filtri
- 2.e. Ravnanje z radioaktivni odpadki³, z izpusti v okolje ter opis monitoringa okolja⁴
- 2.f. Priporočena življenjska doba virov in način shranjevanja po prenehanju uporabe
- 2.g. Povzetek opisa varovanja virov sevanja

3. UKREPI VARSTVA DELAVCEV IN PREBIVALSTVA PRED SEVANJI

- 3.a. Ščitenje virov in prostorov (snovi, debeline, razporeditev ščitov ali ograj)
- 3.b. Varnostni sistemi (opozorilni, samodejni izklopi ali zapiranja)
- 3.c. Administrativni ukrepi (določitev odgovornosti, organizacija dela)

¹ BSS 82.2(b) plans for new installations and the acceptance into service of new or modified radiation sources in relation to any engineering controls, design features, safety features and warning devices relevant to radiation protection;

² BSS82.2(c) categorisation of controlled and supervised areas;

³ BSS 82.2(i) arrangements for radioactive waste management;

⁴ BSS 82.2(h) environmental monitoring programme;

3.č. Navodila ali priporočila za varno delo

3.d. Program izvajanja nadzornih meritev na nadzorovanih in opazovanih območjih (merilniki sevanja, opis načinov, krajev, trajanj in pogostosti meritev, umerjanja)⁵

3.e. Program in izvajanje nadzora zunanje in notranje obsevanosti (uporaba osebnih dozimetrov, metoda in pogostost ugotavljanja obsevanosti, dozimetrija delovnega mesta)^{6, 7}

3.f. Osebna varovalna oprema

3.g. Vsebina in obseg usposabljanja iz varstva pred sevanji iz priloge 1 predpisa, ki določa obveznosti izvajalca sevalne dejavnosti in imetnika vira ionizirajočih sevanj⁸

4. IZPOSTAVLJENOST ZARADI IZVAJANJA DEJAVNOSTI

4.a. Opis sevalno najbolj tveganih del (časi, hitrosti efektivnih in ekvivalentnih doz, vnosi)

4.b. Razvrstitev delavcev v kategoriji A ali B glede na sevalno tveganje in delovno mesto⁹

4.c. Ocena efektivnih in ekvivalentnih doz delavcev pri normalnem delu (podatki o dozimetriji)

4.č. Ocena efektivne doze za prebivalce

4.d. Posebni pogoji dela za nosečnice in doječe matere¹⁰

5. POTENCIALNA IZPOSTAVLJENOST¹¹

5.a. Identifikacija izrednih dogodkov in ocena verjetnosti za njihov nastanek

5.b. Ocena prostorske in časovne porazdelitve radioaktivnih snovi po morebitni kontaminaciji

5.c. Ocena potencialnih efektivnih in ekvivalentnih doz za delavce pri teh dogodkih

5.č. Ocena potencialnih efektivnih doz za prebivalce pri teh dogodkih

5.d. Ocena skupinske efektivne doze in ocena sevalnega tveganja za sevalno dejavnost

6. NAČRT OPTIMIZACIJE VARSTVA

6.a. Izdelava poročil o izvajanju ukrepov varstva pred sevanji in o prejetih dozah delavcev

6.b. Spremljanje kazalnikov sevalnega tveganja (doz, izrednih dogodkov, drugih ukrepov)

6.c. Določitev, optimizacija in preverjanje operativnih doznih ograd vključno z merili poročanja ob preseganju^{12, 13}

⁵ BSS 82.2(e) workplace and individual monitoring programmes and related personal dosimetry;

⁶ BSS 82.2(e) workplace and individual monitoring programmes and related personal dosimetry;

⁷ BSS 82.2(f) appropriate radiation monitoring instrumentation;

⁸ BSS 82.2(l) training and retraining programmes for exposed workers;

⁹ BSS 82.2(d) classification of workers;

¹⁰ BSS 82.2(n) employment conditions for pregnant and breastfeeding workers;

¹¹ BSS 82.2(o) preparation of appropriate documentation such as prior risk assessments and written procedures;

¹² BSS 82.2(a) optimisation and establishment of appropriate dose constraints;

- 6.č. Načrt za zmanjšanje sevalnega tveganja (človeški, administrativni in tehnični dejavniki)¹⁴
- 6.d. Usposobljenost in zadostno število delavcev za varno delo v območju virov sevanj
- 6.e. Načrt ukrepov za preprečevanje izrednih dogodkov,
- 6.f. Navodila za ukrepanje v primeru izrednega dogodka in načrt za odpravo njegovih posledic^{15, 16}

7. ZAGOTAVLJANJE IN PREVERJANJE KAKOVOSTI¹⁷

8. PRETEKLE IZKUŠNJE Z IZREDNIMI DOGODKI¹⁸

- 8.a. Opis dosedanjih izrednih dogodkov, analiza vzrokov, ocena prejetih doz
- 8.b. Opis drugih dogodkov, pomembnih za varstvo pred sevanji, analiza vzrokov
- 8.c. Opis izvedenih sanacijskih del ali drugih ukrepov po izrednem dogodku, presoja uspešnosti sanacije in izvedenih ukrepov, prejete doze pri sanaciji in izvajanju ukrepov

9. STROKOVNO MNENJE POOBlašČENEGA IZVEDENCA VARSTVA PRED SEVANJI O OCENI IN PREDLAGANI UKREPI

10. ORIGINALNA TEHNIČNA DOKUMENTACIJA PROIZVAJALCA IN DRUGA POJASNILA, POTREBNA ZA UGOTAVLJANJE STANJA VARSTVA PRED SEVANJI

¹³ BSS 82.2(f) appropriate radiation monitoring instrumentation;

¹⁴ BSS 82.2(j) arrangements for prevention of accidents and incidents;

¹⁵ BSS 82.2(j) arrangements for prevention of accidents and incidents;

¹⁶ BSS 82.2(k) preparedness and response in emergency exposure situations;

¹⁷ BSS 82.2(g) quality assurance;

¹⁸ BSS 82.2(m) investigation and analysis of accidents and incidents and appropriate remedial actions;

